

IZVJEŠĆE O 63. TEOLOŠKO-PASTORALNOM TJEDNU U ZAGREBU 24. – 26. SIJEČNJA 2023.

Tomislav KOVAČ

Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Vlaška 38, p.p. 5, 10 000 Zagreb
tomislavkovac204@gmail.com

U organizaciji Katoličkoga bogoslovnog fakulteta (KBF) Sveučilišta u Zagrebu od utorka 24. siječnja do četvrtka 26. siječnja 2023. godine održan je 63. teološko-pastoralni tjedan (TPT) pod nazivom *Crkva u službi otpornosti pojedinaca i zajednica: vizije, izazovi, otpori*. »U svemu pritisnuti, ali ne pritiješnjeni; dvoumeći, ali ne zdvajajući« (2 Kor 4,8). S obzirom na to da je velik dio prostora Međubiskupijskog sjemeništa na Šalati stradao u potresima koji su pogodili Zagreb 2020. godine, TPT je i ove godine održan u Nadbiskupijskome pastoralnom institutu u Zagrebu (Kaptol 29a). Također, nakon dvije godine pod epidemijom Covida 19, ovogodišnji TPT mogao se ponovno održati bez epidemioloških restrikcija. Predavanja je bilo moguće slušati samo uživo ili preko snimki naknadno postavljenih na YouTube kanalu KBF-a Sveučilišta u Zagrebu.

Po uobičajenom protokolu Tjedan je započeo svečanim pjevanjem himne Republike Hrvatske. Predsjednik Povjerenstva za organizaciju TPT-a doc. dr. sc. Tomislav Kovač pozdravio je sve nazočne, ukratko uveo u temu ovogodišnjega TPT-a i moderirao uvodne pozdrave uvaženih gostiju. Nakon zajedničkog pjevanja zaziva Duha Svetoga *O dođi, Stvorče, Duše Svet*, zagrebački nadbiskup i veliki kancelar Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu kardinal Josip Bozanić predmolio je prigodnu molitvu:

Gospodine, sveti Oče!

*Ti si stvorio cijeli svijet i upravljaš njegovim tijekom,
tvoja je ljubav izvor kojim ljude okupljaš pred svojim licem.*

*Ti ljubiš i daješ mir, a čovjeku si podario pravu slobodu
da svi ljudi budu okupljeni oko tebe kao jedan slobodan narod.
Iz neizmjerne ljubavi dao si nam jednorodnoga Sina svoga,
da kroz njegov život upoznamo tebe, Oca i tvorca svega svijeta.
Tvoj je Sin na svome tijelu podnio naše boli i pokazao vrijednost
borbe protiv svih kriza, rata, bespomoćnosti, straha i beznađa.
Snagom svoga Duha čuvaš svoj narod u promjenama ovoga svijeta,
da svaki vjernik ostvari kršćansku preobrazbu u vlastitome životu.
Zajedništvo svih vjernika u Crkvi slika je božanskog zajedništva
Trojedine ljubavi iz koje proizlazi njezino misijsko poslanje.
Podaj, molimo, da tvoj narod bude savršenija slika Božja,
da se tješnje povezuje s Kristom Gospodinom i njemu suobličuje,
kako bi u svijetu suočenome s krizama bio svjedok njegove ljubavi
u promicanju mira, pravde i dostojanstva svake osobe.
Po daru tvoje ljubavi i mi smo postali dionici Kristovih otajstava:
daj da u svijetu budemo navjestitelji evanđelja u zajedničkom hodu
prema Kraljevstvu koje se izgrađuje u svakodnevnom životu
darovima razlučivanja, hrabrosti, znanja i mudrosti.
Podaj da svi vjernici zajedno ustraju u naviještanju Krista
te postanu odraz autentične kršćanske preobrazbe.
Neka Gospodin izlije na svoju Crkvu obilje nebeskih milosti
kako bi svi vjernici prispjeli k Bogu – izvoru istinske slobode.*

To te molimo po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Poslije molitve Kardinal je nastavio s pozdravom i poticajnim riječima. Nakon njega svoj pozdrav i prigodnu riječ redom su uputili apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj mons. Giorgio Lingua, predsjednik Hrvatske biskupske konferencije mons. Dražen Kutleša, te novi rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Stjepan Lakušić. Zatim je u ime svih sudionika magistar teologije Milan Dančuo pročitao brzoglav papi Franji. Na kraju je u svojstvu domaćina i organizatora TPT-a skup srdačno pozdravio i uputio prigodnu riječ dekan Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Josip Šimunović, koji je ujedno i otvorio rad Tjedna. Glazbom i pjesmom svečano otvaranje TPT-a obogatio je Zbor Instituta za Crkvenu glazbu KBF-a Sveučilišta u Zagrebu pod ravnanjem profesorice Danijele Župančić i uz glazbenu pratnju doc. art. Milana Hibšera.

Ceremoniji otvaranja TPT-a nazočilo je oko 230 osoba, većinom svećenika, redovnika i redovnica, đakona i vjernika laika, šesnaest biskupa i nadbiskupa, predstavnika drugih fakulteta, sveučilišta, akademskih i drugih kulturnih ustanova te predstavnika drugih vjerskih zajednica. Sa zadovoljstvom možemo reći da je ovogodišnji TPT bio dosta dobro posjećen. Broj sudionika na pojedinim sesijama i predavanjima je varirao, no s obzirom na novi prostor održavanja TPT-a i udaljavanja velikog broja prijašnjih posjetitelja zbog epidemioloških ograničenja proteklih dviju godina, općenito možemo biti zadovoljni s pohađanjem. Najviše sudionika bilo je na uvodnom plenarnom predavanju, a na ostalim predavanjima bilo je redovito između 70-ak i 150 ljudi. Na listi sudionika upisalo se 278 osoba.

Na ovogodišnjem TPT-u održano je ukupno trinaest predavanja i sudjelovalo je petnaest predavača. Predavanja su tekla ovim rasporedom:

Prvi dan TPT-a, utorak 24. siječnja 2023., nakon svečanog otvaranja uvodno plenarno predavanje održao je prof. dr. sc. Piotr Janas (Papinsko sveučilište sv. Tome Akvinskog u Rimu), s naslovom *Building resilience in the Church: organisational and personal perspectives (Izgradnja otpornosti u Crkvi: organizacijska i osobna perspektiva)*. U poslijepodnevnoj sesiji, predavanja su održali: izv. prof. dr. sc. Daniel Miščin (Fakultet filozofije i religijskih znanosti, Sveučilišta u Zagrebu), *Egzistencijalna ontologija krize kao prilike*; izv. prof. dr. sc. Božidar Mrakovčić i doc. dr. sc. Angelo Maly (KBF Sveučilišta u Zagrebu) *Biblijska otpornost »u krizi«*; prof. dr. sc. Ivan Bodrožić (KBF Sveučilišta u Splitu), *Vjera koja stavlja u krizu i krize kao prilike produbljenja vjere nekada i danas*.

Drugi dan, srijeda 25. siječnja 2023., u jutarnjoj sesiji predavanja su održali: dr. sc. Jakov Žižić (Hrvatsko katoličko sveučilište), *Političko djelovanje kršćana u suvremenoj demokraciji: izazovi i perspektive*; p. Stanko Perica, SJ i Ana Marčinko (Isusovačka služba za izbjeglice), *Migranti među nama: refleksi otpora i refleksija prilike*; prof. dr. sc. Mladen Parlov (KBF Sveučilišta u Splitu), *Duhovnost u krizi ili duhovnost za krizne situacije*. U poslijepodnevnoj sesiji predavanja su održali: prof. dr. sc. Ružica Razum, *Utjecaj krize odraslih na otpornost pojedinca i zajednice*; s. Dubravka Medak, dipl. psihologinja (KBC Vrapče), *Stres i otpornost na stres*; doc. dr. sc. Josip Bošnjaković (KBF u Đakovu, Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku), *Djelovanje svećenika u vremenima krize*.

Treći i zadnji dan, četvrtak 26. siječnja 2023., predavanja su održali: dr. sc. Ante Bekavac (KBF Sveučilišta u Zagrebu), *Unutarcrkveni otpori u vremenima krize. Moralno-etički aspekt*; izv. prof. dr. sc. Nikola Vranješ (Teologija u Rijeci pri KBF-u Sveučilišta u Zagrebu), *Kriza kao prilika za preobrazbu Crkve. Novi pastoralni pristupi u službi otpornosti pojedinaca i zajednica*; don Tomislav

Ćubelić (župnik u Župi pohoda BDM u Srinje pokraj Splita), *Muke po župnoj katezezi*.

Poslije predavanja zadnjeg dana, uslijedila je živa i vrlo dobro posjećena plenarna rasprava. Po svojem običaju na toj raspravi nazočio je i veliki kancelar KBF-a Sveučilišta u Zagrebu, nadbiskup Bozanić, koji je i sam sa sudionicima skupa podijelio nekoliko zaključnih razmišljanja. Općom zahvalnom, zaključkom i kratkom molitvom dekan KBF-a prof. dr. sc. Josip Šimunović oko 13 sati zatvorio je ovogodišnji Teološko-pastoralni tjedan.

U moderiranju ovogodišnjih predavanja sudjelovalo je ukupno sedam predavača KBF-a Sveučilišta u Zagrebu: doc. dr. sc. Iva Mršić Felbar (plenarno predavanje na engleskom), doc. dr. sc. Ivan Dodlek (utorak, poslijepodnevna sesija), doc. dr. sc. Tomislav Kovač (srijeda, jutarnja sesija), dr. sc. Sanda Smoljo-Dobrovoljski (srijeda, poslijepodnevna sesija), dr. sc. Jakov Rađa (četvrtak, jutarnja sesija), a završnu plenarnu raspravu moderirali su izv. prof. dr. sc. Andrea Filić i doc. dr. sc. Stipo Kljajić.

Nakon svakog predavanja omogućeno je dvadeset minuta za raspravu. Primijetilo se da su ove godine rasprave bile dosta žive i često su se referirale na epidemiju Covida 19, koja je vidno ostavila dubok trag na mnoge svećenike i vjernike. O aktualnosti teme ovogodišnjeg TPT-a kao i o relevantnosti rasprava koje su uslijede nakon predavanja, najbolje je u svojem izvješću napisao novinar Darko Grden: »Tijekom Tjedna zahvaćeni su mnogi aspekti crkvenoga života, nije se bježalo od sučeljavanja oko njegovih neuralgičnih točaka, a puno toga o njegovoj aktualnosti govori činjenica da baš ni jedna od 13 rasprava nakon izlaganja nije završila zbog nedostatka interesa i pitanja, nego zbog isteka predviđenoga vremena«, *Glas Koncila*, 5. veljače 2023., br. 5, str. 4.

Teološko-pastoralni tjedan i ove je godine medijski bio vrlo dobro popraćen. Prije i poslije održavanja Tjedna, članovi Povjerenstva za TPT i pojedini predavači gostovali su u nekoliko radijskih i televizijskih emisija kako bi promovirali Tjedan ili se osvrnuli na njegove najvažnije zaključke. Održavanje TPT-a pobliže su pratili Informativna katolička agencija (IKA), Religijski program Hrvatske radio-televizije (televizijska emisija *Mir i dobro* i radijska emisija *Susret u dijalogu* i *Religijski forum*), Hrvatski katolički radio (emisija *Argumenti* i informativni program), Laudato TV (emisija *Izdvojeno*), Radio Međugorje i drugi. Katolički tjednik *Glas Koncila* čak je u četiri broja temeljito popratio rad ovogodišnjega TPT-a: 22. siječnja 2023., br. 3, str. 10-11 (uoči održavanja TPT-a donio je odlomke izvučene iz prigodne knjižice razgovora s predavačima); 29. siječnja 2023., br. 4, str. 1 i 4 (izvješće o otvaranju TPT-a); 5. veljače 2023.,

br. 5, str. 15. (prvo izvješće s analizom predavanja); 12. veljače 2023., br. 6, str. 15 (drugo izvješće s analizom predavanja).

Možemo sa zadovoljstvom reći kako je 63. teološko-pastoralni tjedan sa svojom temom i interdisciplinarnim pristupom pridonio teološko-crkvenom promišljanju različitih kriza koje obilježavaju naše doba. Iako je nekima naslov teme bio pomalo apstraktan, svako je predavanje iz svog vlastitog kuta rasvijetlilo u nas manje poznati pojam i tematiku *otpornosti* (na engleskom *resilience*), koja je već nekoliko godina vrlo aktualna tema u svijetu. Kako je više puta tijekom Tjedna istaknuto, ta osjetljiva tematika otvara mnoge filozofsko-teološke i pastoralne izazove u neizvjesnom vremenu kao što je naše. No ona, isto tako, poziva na nadu, kreativnost i međuljudsku solidarnost u suočavanju s različitim problemima i teškoćama kako na globalnom i lokalnom nivou tako i na društvenoj i crkvenoj razini.

U ime Povjerenstva za organizaciju 63. teološko-pastoralnog tjedna zahvaljujem svima koji su doprinijeli uspješnoj i plodnoj realizaciji Tjedna: Višću KBF-a Sveučilišta u Zagrebu, koje je odobrilo temu i iskazalo povjerenje Povjerenstvu za organizaciju TPT-a; izdavačkim kućama Glas Koncila, Kršćanska sadašnjost i Verbum za sponzorstvo i pomoć u grafičkom oblikovanju i tiskanju prigodne knjižice; ravnatelju i osoblju Nadbiskupijskoga pastoralnog instituta u Zagrebu te poglavarima Nadbiskupskoga bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu. Posebno zahvaljujem vodstvu Fakulteta na podršci kao i voditeljici Ureda dekana gđi Lidiji Miler za veliku pomoć u posredovanju službenih dopisa i rješavanju mnogih organizacijskih pitanja. Zahvaljujem, također, kolegicama iz Službe pravnih, kadrovskih i općih poslova, Službe računovodstva i financija te Ureda za međunarodnu suradnju za savjesnu i pouzdanu suradnju. Isto tako hvala gđi Štefici Levar i studentima KBF-a koji su pripomogli u tehničkoj realizaciji TPT-a. Zahvalu upućujem i Zboru za crkvenu glazbu KBF-a Sveučilišta u Zagrebu, koji je glazbeno uzveličao otvaranje Tjedna, mr. sc. Milanu Dančuu za sastavljanje uvodne molitve TPT-a, prof. dr. sc. Danijelu Tolvajčiću za prijevod plenarnog predavanja na hrvatski jezik te svim moderatorima i moderatoricama ovogodišnjeg Tjedna. Kao novi predsjednik Povjerenstva za TPT želio bih od srca zahvaliti članovima Povjerenstva, doc. dr. sc. Ani Begić i dr. sc. Jakovu Rađi te prijašnjem predsjedniku Povjerenstva doc. dr. sc. Ivanu Dodleku na srdačnom prijemu i osobito na vrlo ugodnoj, konstruktivnoj i učinkovitoj suradnji.